

անդալան ականահանդէսի պաւ-
լնում հնք զէպլ Palais des
arts, ճանապարհին հանդիպում
քանի պաւլիօններէ, զբանցից
օճակիօ իրբրիկ իշխանութիւնն
երկիպայտնում է մի լաւական-
ակ քառակուսի չնք, զլիկ ան-
րում կառուցուած են իրպոյնք,
որս կողմը կանաչ է՝ ծառերով
ազան տունիկրով զարդարուն.
բարձր կանչնած են իրենց նշա-

ուում մի աղբիւր չկան յայնչա՝ Սակայն
ուրախալի է, որ մեր իշխանները վեր-
ջապէս ուշադրութիւն դարձրին այդ բա-
նի վրայ և հասարակական ժողով կազ-
մելով մի մասնատնոցով ընտրեցին ան-
ցեղաները, որի անդամները պէտք է ա-
մեն ինչ հողան և ստորագրութեամբ մի-
քանի հազարներ ժողովելով քաղաքի
մէջ մօտ 13 աղբիւր կանգնեցնեն Սա-
կայն նախ քան գործի ձեռնարկելը խոր-
հուրդ կը տայինք որ առաջ այդ ջուրը
քննել արեւելք ունի առողջարար ջրի
յատկութիւն, թէ անպէտք բան է, որ-
պէս զի մեր ցաւերի վրայ մի ցաւ էլ
չաւեղանքներ Առանց այդ էլ քաղաքը
վարակում է տեսել տեսակ հիւան-
գութիւններով և մասնաւոր թղթախ-
տով, որ հնորէիւ մեր կեղտոտութեան
և քաղաքի մէջ զանազան մետաքս գոր-
ծարանների զարգացումով, վերջին
տարիներս մեծամեծ գործեր է տանում
մինչդեռ մի քանի տասնեակ տարի ա-
ռաջ այդ հիւանգութեան վրայ մենք
ամենին զաղաքար անգամ չունէինք և
չէր պատահած, որ մէկը թղթախտով
մեռնէր։

ՃԻՐԱՅԻՆԻՆԻՅ (Նիսաւաւաւորի նահանգ)
գրում են անգլիական թերթերին։— «Մեր
գաւառի խաղաղ և միատեսակ կեանքը
նկարագրում խոնգարում է երկու ա-
միս առաջ Շուշուայ բերդից փակած
հարկադրանքից կազմուած աւաղակայնի
խմբի երեսն գաղով Այդ խումբը, որ
ուրիշ հոգի թողնելից է կազմուած, և
որոնք մեր գաւառի բնակիչներն են, գտնու-
մ է Թահմաշ-բէկի կառավարութեան տակ,
որ փորձուած, հին աւաղակ է և մի
քանի անգամ փակել է ոչ միայն մեր
բանակները, այլ և Սիրիայի Թահմաշ-
բէկն իւր խմբով այնպիսի սարսափ է
աղղում մեր գաւառի վրայ, որ գիւղա-
ցիները ոչ ոք չէ համարձակում ա-

ւանց գնալ միայնակ դուրս գալ ա-
յաւանքի, իսկ զանազան գիւղերի հա-
ղորդակցութիւնը գոհարարացել է թըմ-
բակի յանդիմանութիւնն այնտեղ է հասնում,
որ նա օրը ցերեկով մարդ է ուղարկում
գիւղացի հարուստներին՝ ձին կամ փող
պահանջելով։ Գիւղացին անմիջապէս
կատարում է աւաղակների պահանջը,
վախենալով որ մի գուցէ սպանուի
կամ կողոպտուի Աւաղակներն այդպէ-
սով չառ լաւ ձերք ունին և զինուած
են արագածիլ հրազեններով։ Աւաղակ-
ներն իրենց այդպիսի գրովեան մէջ
զինելով, մատչելի էին յարձակում գործել
զինուորական պատեր վրայ, որ մեծ գումար
էր տանում Շուշի, բայց այդ չաղորդեց
Յուշիակի վերջերքին այդ աւաղակները
ձերք տարան հարեան Ջիւաթի գաւառից
ձանապարհին պատահեցան զաղակների
Սկսում է հրացանաձգութիւն, որի մի-
ջոցին մի զաղակ է սպանում։ Իսկ ա-
ւաղակներն աղաւտ համարձակ, իրենց
աւարով, անցան մեր գաւառը։ Ներ-
կայումս մեղանում համարեա ամենայն
օր Թահմաշ-բէկի անունով աւաղակու-
թիւններ, աւարաւորութիւններ և կողո-
պուտներ են տեղի ունենում։ Մօտ տասն
օր առաջ, մի քանի թուրքեր, Թահմաշ-
բէկի անունով կողոպտեցին հայրենիք
զարձոց պարսկներին և նրանցից մինն
սուր հրացանի գնդակով վարդեցին։ Մի
քանի օր յետոյ, չորս թուրք, նոյնպէս
Թահմաշ-բէկի անունով, կողոպտեցին
տեղական զիւղացիներից մինն և խե-
ցին նրա վերջին եղբ. Անցեալ օրերն
երեսն գիւղում հրացանաձգութեան ձա-
յներ լուեցանու Ուտիկանովիւնը չառ-
պէց այնտեղ, բայց իզուր Աւաղակներն
ամեն տեղ իրենց ծանօթներն ու բա-
րեկաններն ունին, որոնք գնդակ են
մատակարարում նրանց և հարկաւոր
գէտքում թաղցնում։

Նիսաւաւաւոր լուսաւոր են, ամեն ինչ մա-
քուր, ամեն ինչ կարծես հնչել իւր բնա-
կան տեղում և դրանք Սրբիկ հողային
գործը, գործարանական կեանքը, ուսում-
նարանական հաստատութիւնները, երբ
ի բերքն ու արդիւնագործութիւնները
պարզուած են մանրակրկիտ կերպով
Այս շինութիւններից մի փոքր հեռու
գետեղում է Թիւրքիայի Բէշ-Ժի-ի պա-
ւիլիոնը, ուր հանդէս են բերում աշ-
խարհաշահի «սամսոն» ու «զիւրե-
կը», «էնգալան» ու «բաֆրան» որոնց
անունն թէ և ամեն մի ծխախոտի փա-
թեթի վրայ կարդում ենք, բայց իրենց
հազիւ թէ տեսած լինէք։ Ճշմարիտ օր,
արժէ դրանց ծխել։ Նրանց բուրբուր մի
քանի տասնեակ քայլ հեռուից կարելի
է տեսնել։ Ծխախոտն ունի մի գիւրա-
կան բարութ, որ մարդուս արբեցնում
է ամենապարզ կերպերով։ Իսկ որ ա-
րեւելեան աշխարհի բոյս է, առում են,
որ արեւելեան մի առանձին գործընթաց—
զալիանով ծխելիս զաւառի է հանել
զաւառում Այդ տեղանքում Լուգովիկոս
ՃԻՐԻՆԻ Զալակով շինած է մի պաւի-
լիոն, որի պատերը զարդարած են գե-
ղարուստական քանդակներով և ներ-
քը են բաց-կապուղայ գոյնով, որ չառ
գիւրական սպաւորութիւն է սնում
մարդի վրայ։ զաւառում օր մատուցե-
լով նկարողների պաւիլիոն է, ուր
գրում պատկերները մարդուս ասպն-
յում են—միթէ հասարակ գունաւոր
մատուցներով են նկարած դրանք և ոչ
թէ լուգաներով։ Բացի պատկերներն
այդտեղ կան նաև նկարչութեան բոլոր
պարագանքները, զմաղապիւր և այլն։ Դրա-
նից էլ մի փոքր հեռու շինուած է
«Pavillon de la Presse»-ը—մամուլի
պաւիլիոնը։ Դա մի գեղեցիկ շէնք է,
երկու յարկից բաղկացած։ Ներքին յար-
կում ընդունարան է, որի պատերը զա-
րարած են Բէշ-Ժի, Բէշ-Ժի և ու-
րիշ նկարչների վրձինների արտադրու-
թեամբ—վարդերի, տեսարանների պատ-
կերներով։ Այդտեղ յարմարութեամբ տեղա-

ԱՌԱՅԻՆԻՆԻՅ.—Յուլիսի 25-ին մի
քանի մանուկներ գտնու են մի պարտեզ
միջոց գողանալու։ Պարտեզային հաս-
նում է, որանց մի քանիսն մի-մի ապ-
տակ խիւում, իսկ մէկին, Հայկ անու-
նով, բռնում է թիւց, խիւում է գե-
տին և սրացնելով սկսում է հարուա-
ծել մէջքին 9 տարեկան մանուկը ծի-
ծից յետոյ գալիս է տուն և հիւանդ
պառկում մօտ 3 օր և ապա ողնաշարի
բորբոքումից մեռնում յուլիսի 28-ին։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՌԻՆԻ

ԱՆԳԼԻԱՅԻՆ ՆԱԽԱՏՈՐՄԻՂԸ.—Գեր-
մանական լրագրիչները նկարագրելով
Վիլհելմ կայսրի Անգլիա ուղևորումը,
այդ առթիւ հետաքրքիր տեղեկութիւն-
ներ են հաղորդում և անգլիական նա-
ւատորմի մասին Օգոստոսի 1-ին (նոր
տոմարով) գերմանական մարտիանու-
թի խումբը «Հոսկնցիւր» արքայական
նաւի հետ, որի մէջ գտնուում էր Վիլ-
հելմ կայսրը, մտաւ անգլիական ջրերը
Դուլիի նաւահանգիստն ստորոջ օրը լը-
ցում էր խուռն բազմութեամբ, երե-
կոյան ժամը 6-ին Դուլիի առաջ երե-
ւացին գերմանական նաւերը։ Առաջից
գնում էր բամբեր «Բրէյթ» նաւը, նա
կանց առաւ, որպէս զի Լոնդոնից եկած
գերմանական զինուորական խումբն
ներ՝ ծովակալ Երեմիւր և զրաֆ Հա-
ֆելդը նաւ մտնելու Դուլիի առաջ-հի-
պատուը նրանց ուղեկցեց մինչև ծովա-
փրս որտեղից «Բրէյթ» նաւը նրանց
կայտարարեալ նաւ տարաւ։ Պրաֆ Նա-
ֆելդը անմիջ Վիլհելմ կայսրին յանձ-
նեց Վիկտորիա թագուհու անձնապի-
րի նամակը, որի մէջ թագուհին իւր օգոս-
տափառ թոռանը ողջունում էր անդ-

նրում գետեղում են նաև «հրապարա-
կախման» կալիֆորնիա գրաւմանակը,
թղթակիցների համար յարմարաւոր բա-
ւական ընդարձակ շահիճը, ուր ամեն
տեսակ յարմարութիւններ կան գրելու և
նաւատարակ պարագիւր համար, այդտեղ
ստացում են և բաւական լրագրիչներ
Պաւլիոնի աջ կողմում է պատահաւոր
գրաստունը։ Վիլհելմ յարկում գետեղում
է զարդարանք և մամուլի սինդիկատը։
Պաւլիոնի ձախ կողմից կարելի է մշա-
նել պոստատունը, որ անմիջական հա-
ղորդակցութիւն ունի ներքին յարկի
հետ։ Պաւլիոնի ձախ կողմում շինուած
է զարգացման կոչում ծառայանք,
ուր մարդու և պատուական խոյրիկներ
են պատրաստում Պաւլիոնի առաջ
ձգում է մի բաւական գեղեցիկ պար-
տեզ։ Բարակներին պաւլիոնի մօտ,
պոստ-հետադարձան առաջ շինուած է
մի փառաւոր ընթերցարան-սալոն, որ
մամուլուր անձի ձեռքով է բացում և
ուր նոյնպէս ամեն յարմարութիւններ
ստում են ցանկացողներին չափաւոր
վարձով։ Սրա յարմարութիւնն այն է, որ
այտուղ կարող է ամեն մարդ գալ
մինչդեռ զարգացման պաւլիոնում մի-
այն գրողներին են ընդունում։

Մամուլի պաւլիոնից յետոյ, աշխա-
րահանգի գլխաւոր շէնքերի ետեւից,
Մարտիան զալի երկարութեամբ ձգում
են մի չափ պաւլիոններ, որոնք իրենց
մեծութեամբ իրենց վրայ են դարձնում
այցելուների ուշադրութիւնը։ Այդտեղ
գետեղում է մետաղային բաժնիւր Ու-
շադրութեան արժանի է «պոնի» պա-
ւանը, ուր ճաշակաւոր դարձում են
ամեն ձեւ և տեսակի գիւղին և կարմիր
պղինձներ՝ սկսած անիւտան մաքուր
պղինձից, մինչև ամեն տեսակ մետաղ-
ներով խառն պղինձները։ Հասարակ
այցելուների համար հազիւ թէ զա հա-
մեմատաւոր մի առանձին նշանակու-
թիւն ունենայ և հետաքրքրական մի
բան ներկայացնէ, բայց մետաղագետնե-
րի և ճաշակատեսիկների համար զա մի

լիական ջրերը գալուն առթիւ ժամը
7 1/2-ին գերմանական նաւախումբը փո-
խադարձաւոր ողջունելով Դուլիի ծո-
վափային թնդանթիւնները որոտման, ան-
ցաւ զէպի Սպիտիցի Մովը խաղաղ էր,
բայց թիւթէ, մշուր ծածկել էր հօրի-
ղոնը։ Այդ միջոցին Պորտսմութում վեր-
ջին պատրաստութիւններն էին տեսնե-
լում ծովահանգիստ համար Մովային
յարձարողին պաշտօնեաները օգոստոսի
1-ին երկուցիւն եկան Լոնդոնից և «Հե-
յախուրէ» նաւը նստան, որպէս զի մին-
չև Վիլհելմ կայսրի գալը, վաղ առաւո-
տեան զինն նաւատորմի գրովիւնը
Նաւատնիքներն արձակուրդ չտուին։ Հա-
ղարաւոր հանդիսականներ հաւաքուել
էին Պորտսմութում Անգլիայի ամեն
կողմերից, Ինչպէս երևում էր, հանդի-
սականները թիւն աւելի չառ էր, քան
յորեկանի առթիւ կատարուած ծովա-
հանգիստ միջոցին։ Այ մի գումարով կա-
րելի չէ առանձին սենեակ վարձել։ Նա-
ւատնիքներ խիստ չաւառ էին։ Նրանք
առաւօտից մինչև երեկոյ հետաքրքրե-
լիներն տանում են անգլիական նաւա-
տորմից զիտուել։ Վիլհելմ կայսրի այ-
ցելութիւնն ընտանեկան ընտաւութիւն
ունենալու։ մասին եղած յայտարարու-
թիւնները զիւղեմատիկական տեսակցու-
թիւններից և պարտական ծէսերից
խոյս տալու նպատակով էր եղած, որը
չառ երկար ժամանակ պիտի խլէր, մա-
նաւանդ որ Օրօնհանգում դրա համար
կարեւոր բոլոր հանգամանքները չկան։
Սերահանգը է նկատել, որ Վիլհելմ
կայսրի հետ միաժամանակ թագուհու
մօտ հիւր է մնում նաև մարքիզ Սալ-
բուրիւն, զրաֆ Բիւմարկը և զրաֆ Հա-
ֆելդը, որոնք լիովին կարող են արտա-
քին քաղաքականութեան վերաբերեալ
խնդիրները քննել և համաձայնութիւն
կայացնել։

Գերմանական կայսրն արդէն իւր գա-

լիւտ է։ Բայց և այնպէս, պղինձներն
այնքան ճաշակով են դարձում և գե-
ղեցիկ են, այնպիսի հրաշալի նկարներ
և պատկերներ են ներկայացնում, որ
այլամայ հասարակ այցելուին էլ զրա-
ւում են զէպի իրենց։ Մի տեղ պղինձ-
ները կանոնաւոր դասաւորութեամբ կազ-
մում են կանոնաւոր շէնքեր, մի աւելի
տեղ բարձր յուշարկուն՝ սինդիկատը
րով պարփակուած, որոնց մէջ առատու-
թեամբ բղկում է հեղուկ կապիւլը, մի
ուրիշ տեղ կազմել են խառնուրդ ար-
ձաններ։

Այդ բաժնում կան նաև հետաքրքիր
բաներ տեսնելու համար,—գեղաքան-
դակ արձաններ, կիսադաններ՝ ամեն
ձեւ և տեսակի—հեծալ, հեծալի կին,
պտուա, երկաթ, կան շատուաններ՝
ամենափոքր, խաղալիքի ձևով շինածից
մինչև ահապին, մեծ քաղաքների կենդ-
րոնական աւաղանի համար ձգւած։ Այդ
չաքում են նաև վէնքեր—թնդանթիւններ,
նոյնպէս բազմաթիւ չափերով, փոքր
ստորձանակ—թնդանթիւն սկսած մինչև
բոժի ահապին թնդանթիւններ, որոնց
խողովակների բաց բերանները ասես
թէ ուղում են ձեռք կանել։ Այդտեղ չի-
նած է և մի գեղեցիկ պաւլիոն, ուր
հանգէս են բերում Բոյոյի գործատան
պատրաստած գեղեցիկ աղիւնները, կըղ-
մները, որոնք մեծ քանակութեամբ, գեղեց-
կապէս դարձում են իրենց գեղանկար
զարդելով։ Այդտեղ կան դարձում նաև
հանքային աղիւն տեսակները։ Կայլի գոր-
ծարանի արդիւնքներ, երկաթեղէններ ու
պողպատեղէններ։ Դրանց կողքին է բէլ-
գալական բաժնի վարչութեան գեղեցիկ
պաւլիոնը։ Պէտք է նկատել, որ Բէլ-
գալի բաւական ամբողջացած բաժնիւն
է ներկայացրել աշխարհահանգէսում։ Այդ
բաժնի վարչութիւնն յանձն են առել
բէլգիական յայտնի քաղաքական և հա-
սարակական գործիչներից տասն երկու
հոգի, որոնք առաւել իրենց հայրենիքի
սիրտն քան չափաւորական նկատում-

լուց հենց սկզբից առիթ ունեցաւ անդ-
լիական նաւատորմի մասին նպատա-
ւոր կարծիք կազմել։ Անգլիական նաւա-
տորմից Պորտսմութում ծովահանգիստ
համար հաւաքում է և երեք կարողով է
չարուած։ Նրա միջին չաքը 10 վերտո
երկարութիւն ունի իսկ երեք չաքերը
միասին մօտ 24 վերտո երկարութիւն
ունին։ Հաշուելով ականակիր, կանոնա-
ներն և հին ձեւի նաւերն, ծովահանգիստ
համար դուրս են բերում 112 մարտ-
կանակը՝ սկսած հաստ զրահով պատած
«Կոլինգլադ»-ից և «Բէլգիա»-ից, մինչև
փոքրիկ ականակիր մի նաւ, որ սարդի
նմանութիւն ունի և գտնուում է Ուելշի
պրինց Գլորիի հրամանատարութեան
տակ։ Այդտեղ կան ամեն տեսակ գի-
նորական նաւեր, ի բաց չառնելով և
Ասիական ընկերութեան «Ասիական
Աստեղ» չղեկնաւը, որը շինուած է հար-
կաւոր միջոցին որպէս մարտկանաւ և
առաւորական նաւ ծառայելու։ Այդ ձեւ
բազմաթիւ նաւերը կարող են հարկաւոր
գէպքում ամենակարգ միջոցում մարտ-
կանակի փոխուել։ 1873 թուից, երբ ի
պատիւ պարսից Շահին անգլիական նա-
ւատորմի ընդհանուր հանգէս էր կազ-
մուած, նշանաւոր փոփոխութիւններ են
առաջացել։ Այն ժամանակ ամենագոր-
պատրաստական բոլորանալը համարում
էր «Կեստուէն»-ը, որ զինուած է 4 հատ
25 տոննաւոր թնդանթիւնով։ Այդ թնդա-
նթիւններ երկվայրկեանում 1,390 ֆուտ
տարածութիւն անցնող 706 ֆունտանոց
ռումբեր ցցել, որոնք կարող էին 3,000
ֆուտ տարածութեան վրայ 14 դիւմ հաս-
տուութիւն ունեցող զրահ ծակել։ Թնդա-
նթիւններ կառավարում էին տասնչափ
քանակական յարմարութիւններով, այդ պատ-
ճառով էլ ամեն մի բուրգի համար հար-
կաւոր էր 50 հոգի ծառայող, իսկ այժմ
«Հոմ»-ի նման զրահակիր նաւը զի-
նուած է 4 հատ 67 տոննաւոր թնդանթիւ-

նիւրից առաջնորդուած բաւական անձ-
նական զոհողութիւններ են արել։ Այդ
տեղանքն է գտնուում նաև հին չաքա-
շատուների *) պաւլիոնը, ուր հաւա-
քում են հազար ու մի տեսակ գոյն-
զրոյն, բազմերանց, նուրբ աստիկործ,
ամեն տեսակ ծաղկանկարներով չղա-
շատուներ՝ դարձում զարկեր ընթաց-
քով։ Այստեղ կարելի է տեսնել թէ ա-
մեն մի դար, նոյն իսկ տարի, ինչ ճա-
շակ է ունեցել առ հասարակ եւրոպա-
կան բարձր գաւառագործ Պատանում են
զարմանալի ներուժեամբ գործում լայն,
երկար չղաշատուներ։ Այստեղ կայ նաև
մի պաւլիոն, ուր Բարեբուտոյ հրումն-
դանի ակնեղէնների սինդիկատը, որին
պատկանում է նամակիս մէջ իշուած
«Կայսերական» չղաքից, յոյց է տալիս
ակնահամութեան և ակնագործութեան
բոլոր աստիճանները, բոլոր գործողու-
թիւնները, գործիչները և այլն։ Բաւա-
կան ընդարձակ տեղ է բռնում այդ
պաւլիոնը—մօտ չորս հարկիւր քառա-
կուսի մետր տարածութիւն։

Ինչպէս նկատում էք, ես դեռ խոյս
եմ տալիս Մարտեան դաշտի երկը գըլ-
խաւոր շինութիւններ—գեղարուստնե-
րի, արդիւնագործութեան և գիտակա-
նործարարական բաժնիւնների մէջ մտնե-
լուց, դրանց մասին թողնելով յետոյ
գրել։ Մետաքսների բաժնին անցնելով,
որի պաւլիոններից կազմուած անկա-
նոն փողոցը տանում է մեքենաների
բաժնին, ընկնում ենք արեւելեան աշ-
խարհ—իւր բոլոր կեանքով փողոց-
ների, առևտուրով, արդիւնագործու-
թեամբ։

Սակայն այդ մասին միւս անգամ
պիտի գրեմ։

Ն. Ս.

*) Բաւալիոնը ինքնին իմք.

ներով էլ չհաշուելով ատրճանակ-թղթա-
դանոթները, ատրճանակներն և ատրճանակ-
նալակները, որոնցից «Ինաստան»-ը
զուրկ էր Այդ 4 թղթադանոթներից ամեն
մի երկուսիցն առնու 2,025 ֆուտ արա-
գածները գործընթացին են արձակում
1,250 ֆուտով ծանրութեամբ, որոնք 3000
ֆուտ տարածութեամբ վրայ 29 դրված
հաստութեամբ զրահներ են ծակում 2-ը
բարաշխական գործիքների միջոցով, թը-
ղթադանոթները լցնելու, նաև առնելու և
արձակելու պայմանները խիստ հետա-
ցել են և յիսուս հոգով փոխարեն, նրանց
մաս կանգնած են 12 հոգի 1873 թվա-
նակական ամբողջ նաւատորմի վրայ
40 տոննայի ծանր թղթադանոթ վրայ, իսկ
այժմ մինչև անգամ 112 տոնն ծանրու-
թեամբ թղթադանոթներ կան Այն ծանր-
ութեամբ համարեն թէ զարգացող շու-
նէին ատոր ծովան աշխատանքի և ակա-
նակիքների մասին: Մինչդեռ այժմ, բացի
40 ակափայլիկներից, կայ նաև 58 նաւ,
որոնք իրենց ներքին մասերում, ծովի
միջին խողովակներ ունեն ինքնաշարժ
ակափայլիկ արձակելու համար: Դեռ անտե-
լէն զորահի հաստատութիւնը 12 դրված
էր միայն, մինչդեռ «Հոսի» զրահը 18
դրված է:

Նշանակուած օրը ծովային հանդէսը
չկայացաւ փոթորիկի պատճառով: Այդ
օրը Սալբուրնի երկարատև տեսակցու-
թիւն ունեցաւ կայսրի հետ, որից յի-
սուց կայսրը մի քանի ժամ տեսակցեց
զրահի Բրամարիկի հետ: Այնուհետև կայսրն
այցելեց Ուէլսի պրինցին՝ անդրկական
ծովակալի զոհատուի Նրեկոյեան ընթի-
ւոցին Օսթրինի պալատում: Դեռ Նա-
խընթաց օրը գերմանական դեսպան գը-
րաֆ Հայնիշը ու մարքիզ Սալբուրնի
երկար խորհրդակցում էին իրար հետ:
Կիրակի օրը կայսրը, թագուհին և ար-
քայական ամբողջ ընտանիքը ներկայ
էին Օսթրինի եկեղեցում ժամատաղու-
թեան: Յետոյ կայսրին ներկայացնում
են Անգլիայի գերմանական զաղթական-
րերի ուղիղ Նախաճաշից յետոյ կայս-
րն այցելեց մի քանի նաւեր և մանրա-
ման իրարով զննեց նրանց: Յաջորդ օ-
րը Ուէլսի պրինցն այցելեց գերմանա-
կան նաւախուժը:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

*** Իսկանամի և Սան-Ֆրանցիսկոյ
վրայով Ձիւնաստանից ուղարկուած վեր-
ջին պատու տեղեկութիւններ են ստա-
ցուած Լուսնաստանում: Երկրորդ
պատահած սարսափելի հրդեհի մասին:
Հրդեհը սկսուած է յունիսի 15-ի կէս
գիշերին և տևում է երեք օր: Այրուած
է 87,000 շէնք և 1200 հոգի բնակիչնե-
րից: Մնացած բնակիչները, որ 170,000
հոգուց աւելի են, ոչ միայն անօթեան
են մնացել, այլ և առանց արդուստի
ո ի են միջոցի, որի պատճառով բազմա-
թիւ են ննջեցնակների թիւը: Հրդեհը
գիշերը սկսուելով յանկարծակի է ըն-
դում ժողովրդին: Շատերն, իրենց հոգի
ծովով չլքողապատուած տեսնելով, չէին
համարձակուած անքիցի դուրս գալ, մինչև
տունն այրուած էր: Շատ մարդիկ ոչնչա-
ցան չէնքերի աւերակների տակ: Մաս
շուր հարիւր հոգի, չէնքերի վերին յար-
կիւրից իրենց իրենց վայր գտնուելով, սար-
սափելի տանջանքներով մահ ստացան:

*** Մոսկու Վնստրէրի արքայա-
կոյսի մօտ ժողովել էին մի խումբ
մարդիկ, այդտեղ պրոֆէսոր Փրուէրը
ցոյց տուեց մի կրկնայ, որ արքայախո-
յոսի պալատական այգում 130 տարի
է, որ այրուած է: Այդ միջոցին ուէ հ-
պիսկոպոսներ փոխարինեցին միմեան:
Մի ուրիշ կրկնայ կայ Պետերբուրգի և
պիսկոպոսական պալատական այգում,
որ 180 տարեկան էր և միայն մօտեցրեց
ստապիկցա պարտիզանի անգղուշու-
թիւնից:

*** Հիւսիսային Ամերիկայի ՕԻս-
ցան-Նաշանիցնում այրուած են 247,671
շէնքի, որից 34,495 հոգի գիտէ կարգաւ
զրկւ անգլիկներն, իսկ նրանցից 82,000
հոգի միայն քաղաքակրթական կիսա-
քով են այրուած: Մնացածները մինչև օրս
էլ թախառում են լեռներում և ան-
տառներում: Դրստութեամբ և ձկնա-
սութեամբ սպրկելով:

*** Ֆրանսիական պատգամուհիների
ժողովը գոհար Laval-ի աստիճանա-
թեամբ հետեւալ օրէնքն ընդունեց:
«Եթէ զուտի ունեցող հայրերն ու մայ-
րերն աղատուած են անձնական կայսր-
րի տուրքերից»:

*** Պարիզի «Fermius» հիւսիսա-
ցում էլքարային կանգնակների տեղ չե-
նախօս է գործածուած, որոնց թիւը
400 է: Դանապարհորն աղատուած է
սպասար կանցելուց և պատուէրներ
տալուց, հապա հեռախօսի միջոցով կա-
րող է պատուէրներ տալ: Մինչդեռ մա-
մանակ այդ հեռախօսի թիւերը միայն
են Պարիզի կեդրոնական հեռախօսակա-
նի թիւը: Հետ, այնպէս որ ճանապարհորդը
կարող է խօսակցել Բրիտանի, Հարի,
Մարսէլի և Լիւնի հետ:

ԵՐԵՎԱՆԻ ԶԵՆՈՒԳԻՐՆԵՐ

(«Հիւսիսային գործաշարժ-Երեւան»)

ԼՕՆԻՍՆ, 3 օգոստոս. — Յուսուա-
տանի վրայ կանգնեցելով, Բ. Գուռը
հրամայեց երկու զրահակիր ուղար-
կել Կրետէ կղզին:

Մաքրի-փաշան խորհրդածութիւն
սկսեց կրետէիցիների պահանջներին
մասին:

ՊԱՐԻԶ. — Բարձրագոյն ատենան
իւր առաւօտեան նիստում Դիլի-
նին 179 ձայների մեծամասնու-
թեամբ և Բոշֆորին 183 ձայների
մեծամասնութեամբ 18-ի դէմ գոր-
ծակից ճանաչեց զաւազրութեան,
որից յետոյ վճռեց, որ մինիստրա-
կան տաղանայի միջոցին պատահած
գիպուածները զաւազրութիւն չեն
կազմում: Այնուհետև բարձրագոյն
ատենան ձեռք զարկաւ վատնումի
գործարանից դրամ գողանալու դի-
պուտների ընտելութեան: Դեռ երալ
Կոմպենսին ապացուցեց, որ զան-
ձարանից հասարակաց գանձ գո-
ղացուելը լիովին հաստատուած է:
Բոշեն և Մերթենն այն միտքն էին
պաշտպանում, թէ վատնումի գոր-
ծը պատկանում է գինուորական
դատարանի իրաւասութեան և ոչ
բարձրագոյն ատենանի: Բարձրագոյն
ատենան Բուլանթէին մեղադարձ
գտաւ կառավարութեան փողերը
վատնելուն և իրեն սեպակական-
լուն համար, մերթեց մեղմացնող
հանգամանքներն և վճռեց Բու-
լանթէին, Կիլիօնին ու Բոշֆորին
աքսորի դատապարտել բերդ նը-
սացնելով:

ԵՆՈՐ-ԳԱՐ-Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

Բ ա գ ու, Գ. Ա. ին. — Յայտարարու-
թեան համար պէտք է ուղարկել 62
կոպէկ:

Խմբագիր-հրատարակիչ
ՍՊԱՆԻՍՏՐ ՍՊԱՆԻՍՏՐԱՆՆԵՐ:

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Տ Ո Ւ

Վովկասի ճանապարհների հաղորդակ-
ցութեան վարչութեան ընդհանուր ատա-
նում, Թիֆլիսում, օգոստոսի 5-ին ա-
ռուրդ է նշանակուած կապալով տալու
համար Ախալցխա-Ախալքալաքի ճանա-
պարհի վրայ երեք փայտե կամուրջների
շինութիւնը 4000 ր. գնահատուած, քա-
րէ որմնիկի շինութիւնը — 2600 ր. և ու-
րիշ շինութիւններ 2900 ր. գնահատուած:
Մանրամասնութիւնները նոյն վարչու-
թեան մէջ:

Երևանի նահանգի պետական կառուած-
ների վարչութիւնը յայտարարում է, որ Ե-
րևանում, 1889 թ. հոկտեմբերի 5-ին
առուրդ է նշանակուած կապալով տա-
լու համար առաջիկայ յունիսի միջոց
երկու տարի ժամանակով Գեօղգիսի ար-
քունի ձկնորսարանին, որ բաղկացած է
6 զետային և 15 շատ լճային բովին-
ներից: Վովկասի, Մոխրաշայի, Զի-
բուլիւտի, Աղիւսանի, Գեղակ-բուլակի
և Առաքելաբի գետաբովինները Գիլի-
նեան ծովածոցով, և Աղա-Պարսի-
նեան, Հալի-Մուխանի, Աղիլիւրի, Գե-
ղաշայի, Կոյանի կիրճայ, Երևանի,
Այրիւսի, ի, Ախալքալաքի, Աղիլիւրի,
Զոյախայ, Ստանա Կոյալի, Զիլի, Ա-
ղաշայի և Գեղաշայի բնակարանի բնա-
թիւնները: Առուրդը սկսուելու է 21,000
րուրդուց: Մանրամասնութիւնները Ե-
րևանում, յիշեալ վարչութեան մէջ:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ս. Էջմիածնում կազմուած հայ
ուսումնարանների ուսուցչական
ցանկի չորրորդ կարգից ուսուցչ լե-
զուի և այլ առարկաների ուսու-
ցիչ ցանկացողները կարող են դի-
մել և ինձ հետեւալ հասցէով:
Ախալցխա. Յովհաննէս Մալխոս-
եանցին:

10—1

ՄԻ ՀԱՅ ՎԱՐԺՈՒՅԻ,

որ աւարտել է ԳԼՈՒԶԻՍԿՈՒ ՄԵ-
ՏՈՒՆ, ցանկանում է չեւաղորդի և
խոր ու չեւաղորդի ունենալ ուսում-
նարաններում և տներում:

Դիմել Իգմիրեանի խանութը,
մուգէտումի դիմացը կամ Մուգէտի
փողոց, № 42, տուն Պարոնէ
գետին, հարցնել Շաղինեանին:

10—2

ՍՕԶԴՈՒԿԻ Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱՍ.

ՍՕՐ ԱՍՏՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆ որո-
նում է մի ձայնեղ և գործին հը-
մուտ ՏԻՐԱՅՈՒ սպասուորելու հա-
մար: Պայմանների մասին դիմել
նոյն եկեղեցու երէցփոխ Դաբրիլ
Թուշմալեանին:

3—3

ԱՏԱՄՆԱՐՈՅԺ Դ.ՏՐ

ՊՈՊՈՒ ԱՆԱՅԵՐԱՆ
ԱՏԱՄՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆ
50 կոպ. 90 կ. և 1 ր. 20 կ. ամեն մի սը-
րուակը, իսկ միւսն ունի ժամանակ գոր-
ծադրելով նրա
ԱՏԱՄՆԱՅԻՆ ՓՈՇԻՆ՝ 50-ական կ.,
կամ ԱՆԱՅԵՐԱՆ ԱՏԱՄՆԱՅԻՆ
ՊԱՍՏԵՂ՝ 1 ր. ապակեայ տուփով, կամ
ԱՏԱՄՆԱՅԻՆ ԲՈՒՐԻՉ ՊԱՍՏԵՂ՝ 35 կ.
կաթը:

Դ-ՏՐ ՊՈՊՈՒ ԱՐՕՏԱՅԻՆ ՕՃԱՆԸ

կաթը 50 կոպէկ
ամեն տեսակ ծորթի հիւսնողութիւն-
ների դէմ, շատ լաւ է լողանալու հա-
մար:

ԱՏԱՂԱՆ ՕՃԱՆ

կաթը 60 կոպէկ
ԱՐԵՎԱԾԱՂԱՅԻՆ
կաթը 50 կոպէկ
ՄՕՒԱՅԻՆ ԱՐԴՈՒԶԱՐԻ ԲԱՐՁՐ ԵՐԱՆ
ԵՆ ԿԱՆԱՅՑ ՕՃԱՆ

Настоящее Глицериновое мыло «Кри-
сталин» по 35 коп. куском.
«Транспорент» по 25 коп.
Содержат 40% чистого глицерина.)

Աւարտ.
կայս.
պալա-
տական
ատա-
նաւ-
նարդ
և մա-
տակա-
րար

Յ. Գ. ՊՈՊՈՒ ՎԵՆԱՅՈՒՄ

ԳԵՊՈՒ — ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ՝ գեղատա-
լին ներթերի վաճառման կովկասեան
ընկերութեան մէջ և Ա. Բոստանովի,
Ա. Ա. Պոպովի և Վ. Գրեյնակի գեղերի
վաճառատներում:

(Մ.) 24—17

ԵՐԵՎԱՆԻ ԿՈՒՐՍԵՐ

Երկու սեռի անձանց համար

ՈՒԹԵՐՈՐԻ ՏԱՐԻ

Առևտրական Կուրսերի նպատակն է՝ մասնագիտական ա-
ռևտրական կրթութիւն տալ երկու սեռի անձանց և պատ-
րաստել գործնական ճանապարհով հմուտ հաշուապահներ:
Աւարտողները ստանում են ատենատնտեսներ:

Աւանդելի աւարականները սրանք են՝ 1) Առևտրական Տնտե-
սութիւն, 2) Առևտրական Թուրանութիւն 3) Հաշուապահու-
թիւն (պարզ, կրկնակի և բաժնային), 4) Թուրանութիւն համ-
րի վրայ, 5) Առևտրական թղթակցութիւն, 6) Առևտրական
և մուրհակի կանոնադրութիւն, և 7) գեղադրութիւն:

Ուսումը սկսուելու է սեպտեմբերի 15-ից: Ընդունելու-
թիւնները սեպտեմբերի 1-ից ամենայն օր, երեկոյան 4-ից
մինչև 8 ժամը, կուրսեր հիմնողի բնակարանում, Սոլոյակում
նազորնալ փողոցի վրայ, Ալեքսանդր Փրիգոնովի տանը № 9,
գեղատան դիմաց: Ծրագրին ու կանոնները կարելի է ստա-
նալ ԶԻՄԱՊԵՍ ԵՂՐ. Ծովանովների բանկային գրասենեակում
և Կուրսեր հիմնողի բնակարանում: Օտարաբանաբանները դի-
մում են Կուրսերի հիմնողին. — въ Тифлисе, С. П. Ману-
эляницю.

20—10 (չ. ուր.)

ԹԵՄԻՍ ՍՐԲԱՋԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻ տնօրէնութեան համաձայն, սը-
րանով հրաւիրում են ԿՈՒՐՍԻՍ Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱՍԻՆ ՆՈՐԱԾԵՆ ԵԿԵ-
ՂԵՑՈՒ մեծագոյաւ ԾԻՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՐԻՒՆԵՐԻՆ ՇՆՈՐՀ ԲԵՐԵԼ
իշեալ եկեղեցու ուսումնարանի դահլիճը առաջիկայ ԿԻՐԱԿԻ, ՕԳՈՍ-
ՏՈՒՆ 6-ԻՆ, ԱՌԱՋՏԵՍՆ ԺԱՄԸ 10 1/2-ԻՆ, ԸՆՏՐԵԼՈՒ ՊԱՏԳԱՄԱ-
ԻՈՐՆԵՐ Կուրսի ս. Աստուածածին Նորաշէն եկեղեցու տղայոց ԳԵՊ-
րոցի հոգաբարձական ընտրութեան համար:

Մանչ. Եկեղեցական-ժխական ուսումնարանների կանոնադրութեան 28-րդ
յոդուածի համաձայն պատգամաւորների ընտրութեան մասնակցելու իրաւունք ու-
նեն ժխականներից միայն նրանք, որոնք են ոչ պակաս քան 25 տարեկան հա-
տակի:

Վերաւտեալ բարեկարգութեան եկեղեցեաց Հայոց
Հաւաքարի Աշոտ քահանայ Թեմուրազեանց:

1—1

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԳՈՐԾԱԴԻՐ-ՄԱՅՈՒՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՈՅ Յ. ԻԶՄԻՐԵԱՆՑ ԿԱԱԿԻՆ.

Հետ կտակի բարեկիշատակ Յովսէփայ Իգմիրեանց՝ Գործադիր-Մնա-
լուն Յանձնաժողովս պատիւ ունի հրաւիրել այն հեղինակներն ու
բանասէրներն՝ որ Ազգային Դպրոցութեան և Պատմութեան վերաբե-
րեալ ու և է աշխատութեամբ կը փախագին մասնակցել Սահակ-Մես-
րոպեան գրական մրցանակաբաշխութեան, հաճին իրենց աշխատու-
թիւններն յուղարկել մինչև լաւաշիկայ 1890 տարւոյ յունվարի վերջ,
առ Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրն, Յանձնաժողովոյ հասցէին,
ի Պատրիարքարանի Հայոց, Կ. Պոլիս:

Թիւ 76
1 Յուլիս 1889
Ի Պատրիարքարանի Հայոց
Կ. Պոլիս.

(Կնիք պատ-
րիարքարա-
նի)

10—7

ԼՈՅՏՏԵՍԱԻ ԵՒ ՎԱՅԱՌՈՒՄԻ

ԳԻՈՐԳ ԶՈՒԲԵՐԻ

ՎԵՊԵՐԸ ԵՒ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐԸ

1) ԲԱՐԵԳՈՐԾՆԵՐ	4) ՆԱ ՍՊԱՍՈՒՄ Ե ԴԵՈ
2) ՄԻ ՎԱՐԴԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ	5) ՅԻՄԱՐ ՈՉԱՐԱՆԵՐ
3) ՍՈՂՏԵՍԻ ՍԱՐԳԻՍ.	6) ՄՈՒԱՅՈՒՄՈՒ ՇՈՒՆ.

Բաւար մի հատորի մէջ ամփոփուած. արժէ 1 ր. 50 կոպէկ:

Ցանցողները թող դիմեն «Նոր-Դար»-ի խմբագրատունը,
Тифлисе, Редакция «Норъ-Даръ» հասցեով:

X—12

ԼՈՒՍ ՏԵՍԱԼ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ Մ. ՓԱՓԱՋԵԱՆՑԻ

ՀՆՈՒԹԻՒՆՔ ՀԱՅՐԵՆԵԱՑ

Ա. ԱԼԲՈՒՐ, որ բաղկացած է 14 շէն և աւերակ լուսանկար
մեծադիր շքեղ պատկերներէց իրենց բացատրութիւններով:

Հաւաքածուն, որից կազմուած է մի շքեղ ալբոմ, կարող է զարդ
համարուել ամեն մի վայելուչ հիւրանոցի համար:

Ալբոմը արժէ ճանապարհաճախով 10 ռուբլ. դիմել կարելի է
կազմողին, «Նոր-Դար»-ի խմբագրութեան միջոցով և թէ բժ. Ռոտի-
նեանցի տպարանում պ. Նոյա Տէր-Խաչատրեանցին:

25—12

ԱՌԵԻՏՐԵԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ

Երկու սեռի անձանց համար

ՈՒԹԵՐՈՐԻ ՏԱՐԻ

Առևտրական Կուրսերի նպատակն է՝ մասնագիտական ա-
ռևտրական կրթութիւն տալ երկու սեռի անձանց և պատ-
րաստել գործնական ճանապարհով հմուտ հաշուապահներ:
Աւարտողները ստանում են ատենատնտեսներ:

Աւանդելի աւարականները սրանք են՝ 1) Առևտրական Տնտե-
սութիւն, 2) Առևտրական Թուրանութիւն 3) Հաշուապահու-
թիւն (պարզ, կրկնակի և բաժնային), 4) Թուրանութիւն համ-
րի վրայ, 5) Առևտրական թղթակցութիւն, 6) Առևտրական
և մուրհակի կանոնադրութիւն, և 7) գեղադրութիւն:

Ուսումը սկսուելու է սեպտեմբերի 15-ից: Ընդունելու-
թիւնները սեպտեմբերի 1-ից ամենայն օր, երեկոյան 4-ից
մինչև 8 ժամը, կուրսեր հիմնողի բնակարանում, Սոլոյակում
նազորնալ փողոցի վրայ, Ալեքսանդր Փրիգոնովի տանը № 9,
գեղատան դիմաց: Ծրագրին ու կանոնները կարելի է ստա-
նալ ԶԻՄԱՊԵՍ ԵՂՐ. Ծովանովների բանկային գրասենեակում
և Կուրսեր հիմնողի բնակարանում: Օտարաբանաբանները դի-
մում են Կուրսերի հիմնողին. — въ Тифлисе, С. П. Ману-
эляницю.

20—10 (չ. ուր.)